

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือดำเนินการตามโครงการบูรณาการภาคสังคมระหว่างเรือนจำจังหวัดลำพูนกับเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมาย คือ เจ้าหน้าที่และผู้ต้องขังจากเรือนจำจังหวัดลำพูน และเจ้าหน้าที่ของเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 14 แห่ง ที่ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการประสานความร่วมมือเครือข่ายสังคมสงเคราะห์ในงานราชทัณฑ์(Memorandum of Understand: MOU) ได้แก่

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดลำพูน
- 2) เทศบาลตำบลบ้านกลาง
- 3) เทศบาลตำบลอุโมงค์
- 4) เทศบาลตำบลริมปิง
- 5) เทศบาลตำบลบ้านแป้น
- 6) เทศบาลตำบลม่วงน้อย
- 7) เทศบาลตำบลแม่แรง
- 8) เทศบาลตำบลต้นธง
- 9) เทศบาลตำบลในเมือง
- 10) เทศบาลตำบลเหมืองจี้
- 11) เทศบาลตำบลเวียงยอง
- 12) เทศบาลตำบลหนองช้างคืน
- 13) เทศบาลตำบลบ้านธิ
- 14) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหอย

ประชากรเป้าหมายในการศึกษารั้งนี้สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้ต้องขังที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ คือ กลุ่มผู้ต้องขังที่สมัครเข้าร่วมโครงการบูรณาการภาคสังคมเครือข่ายสังคมสงเคราะห์ในงานราชทัณฑ์ซึ่งมีทั้งผู้ต้องโทษอยู่ในเรือนจำและผู้ที่พักพิงไปผู้สังคมในในปีงบประมาณ 2553 ทั้งหมด จำนวน 104 ราย แบ่งเป็นผู้ต้องขังชาย 58 ราย และผู้ต้องขังหญิง 46 ราย โดยใช้ทั้งหมดเป็นผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มที่ 2 กลุ่มเจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดลำพูน คือ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการฯ ตามคำสั่งเรือนจำจังหวัดลำพูน ที่ 15/2554 ทั้งหมด จำนวน 40 ราย โดยใช้ทั้งหมดเป็นผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มที่ 3 กลุ่มเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการฯ ทั้งหมด จำนวน 23 ราย โดยใช้ทั้งหมดเป็นผู้ให้ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมเพื่อทำการวิจัยแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลจากการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ต้องขังที่สมัครเข้าร่วมโครงการบูรณาการภาคสังคมเครือข่ายสังคมสงเคราะห์ในงานราชทัณฑ์ กลุ่มเจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดลำพูนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการบูรณาการภาคสังคมฯ และกลุ่มเจ้าหน้าที่ของเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการบูรณาการฯ

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการหาข้อมูลและการทบทวนวรรณกรรมจากงานวิจัย บทความ หนังสือ ระบบออนไลน์ และจากหน่วยงานราชการ ได้แก่ กรมราชทัณฑ์ และเรือนจำจังหวัดลำพูนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการเครือข่ายสังคมสงเคราะห์ในงานราชทัณฑ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยรายละเอียดแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดลำพูนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการบูรณาการภาคสังคมฯ และเจ้าหน้าที่ของเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแบบสอบถามสำหรับผู้ต้องขังที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ

แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับเจ้าหน้าที่เรือนจำจังหวัดลำพูนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการบูรณาการภาคสังคมฯ และเจ้าหน้าที่ของเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ ตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 ปัญหาและอุปสรรคของการร่วมมือดำเนินการตามโครงการบูรณาการภาคสังคมระหว่างเรือนจำจังหวัดลำพูนกับเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้คำถามที่เป็นมาตรวัดแบบ Summated Ratings หรือ Likert Method โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ ไม่มีปัญหาหรือมีปัญหาน้อยมาก มีปัญหาค่อนข้างน้อย มีปัญหาพอสมควร มีปัญหาค่อนข้างมาก และมีปัญหาอย่างมาก

มาตรวัดของแบบสอบถามในส่วนที่ 2 ใช้มาตรวัดแบบไลเคิร์ต Likert Scale โดยให้ค่าของคำตอบเป็น 5 ช่วง แยกเป็นข้อคำถามเชิงบวกและเชิงลบ เพื่อกำหนดการให้คะแนนดังนี้

ระดับปัญหา	คะแนนคำถามเชิงบวก	คะแนนคำถามเชิงลบ
มีปัญหาอย่างมาก	5 คะแนน	1 คะแนน
มีปัญหาค่อนข้างมาก	4 คะแนน	2 คะแนน
มีปัญหาพอสมควร	3 คะแนน	3 คะแนน
มีปัญหาค่อนข้างน้อย	2 คะแนน	4 คะแนน
ไม่มีปัญหาหรือมีปัญหาน้อยมาก	1 คะแนน	5 คะแนน

การพิจารณาแปลความหมายโดยคำนวณค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์การให้คะแนน ด้วยการ
ใช้สูตรคำนวณหาความกว้างอัตราภาคชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.80$$

โดยนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย การแปลความหมายของระดับคะแนนเฉลี่ย
โดยยึดเกณฑ์ตามค่าที่ได้จากสูตรคำนวณของระดับชั้น 0.80 ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ปัญหาและอุปสรรค
4.21 – 5.00	มีปัญหาอย่างมาก
3.41 – 4.20	มีปัญหาค่อนข้างมาก
2.61 – 3.40	มีปัญหาพอสมควร
1.81 – 2.60	มีปัญหาค่อนข้างน้อย
1.00 – 1.80	ไม่มีปัญหาหรือมีปัญหาน้อยมาก

แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับผู้ต้องขังที่สมัครเข้าร่วมโครงการบูรณาการภาคสังคม ระหว่างเรือนจำจังหวัดลำพูนกับเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ ตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในโครงการบูรณาการภาคสังคมระหว่างเรือนจำจังหวัด ลำพูนกับเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวนทั้งหมด 12 ข้อ โดยให้เลือกตอบ ใช่ หรือ ไม่ใช่ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน คือ ตอบถูก 1 ข้อ ได้ 1 คะแนน ตอบผิด ได้ 0 คะแนน

และนำคะแนนมารวมกันเป็นคะแนนหาค่าเฉลี่ย และใช้เกณฑ์ในการแบ่งคะแนน เป็น 3 ระดับ คือ

$$\text{การหาค่าคะแนนช่วงชั้น} = \frac{\text{ค่าพิสัย}}{\text{จำนวนช่วงชั้น}} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วงชั้น}}$$

$$= \frac{12 - 0}{3} = 4.0$$

คะแนนเฉลี่ยช่วง 0-4 แสดงว่ามีความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ยช่วง 5-8 แสดงว่ามีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยช่วง 9-12 แสดงว่ามีความรู้ความเข้าใจในระดับสูง

ส่วนที่ 3 สาเหตุความต้องการและสภาพปัญหาของผู้ต้องขังในการเข้าร่วมโครงการฯ 2 ด้าน ประกอบด้วย ความต้องการความช่วยเหลือระหว่างต้องโทษ และ ความต้องการความช่วยเหลือภายหลังพ้นโทษ

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

สำหรับการศึกษานี้ ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบคุณภาพ โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2545: 123)

1) ความแม่นยำหรือว่าตรง (Validity) นั้น แบบสอบถามของงานวิจัยนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน คือ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระ พร้อมได้ปรับปรุงให้มีคุณภาพ และมีความเหมาะสมกับสภาพปัญหาและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษาและเนื้อหาสาระทางวิชาการ

2) ความเชื่อถือได้หรือความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือ

ส่วนการตรวจสอบความเชื่อถือได้หรือความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณสมบัติที่สามารถวัดสิ่งเดียวกันหลายๆ ครั้ง แล้วได้ค่าหรือคำตอบใกล้เคียงกัน หรือแตกต่างกันน้อยมาก งานวิจัยนี้ได้นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียง โดยแบบสอบถามชุดที่ 1 จำนวน 20 ชุด และแบบสอบถามชุดที่ 2 จำนวน 30 ชุด และหาความเชื่อมั่น ซึ่งใช้หลักการวัดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยวิธีของ Cronbach's Alpha และคำนวณได้ค่าความเที่ยงของคำถามได้เท่ากับ 0.9102 และ 0.8744 ตามลำดับ

ดังนั้นแบบสอบถามสำหรับการศึกษานี้ จึงมีความแม่นยำหรือความตรง (Validity) และมีความเชื่อถือได้หรือว่าเชื่อมั่น (Reliability) อยู่ในระดับสูง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้ทั้งหมดแล้ว นำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ (Statistical Package for Social Sciences, SPSS Version 11.0) วิเคราะห์เกี่ยวกับค่าสถิติ ดังนี้

1) ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ความรู้ความเข้าใจในโครงการฯ และสาเหตุความต้องการและสภาพปัญหาของผู้ต้องขังในการเข้าร่วมโครงการฯ

2) การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบมีปัจจัยเดียว (Single-Factor Analysis of Variance: Single-Factor ANOVA หรือ One-Way ANOVA) ซึ่งสามารถทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยประชากรตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544: 331-332) โดยทำการเปรียบเทียบระดับปัญหาในการดำเนินงานตามโครงการบูรณาการภาคสังคมเครือข่ายสังคมสงเคราะห์ในงานราชทัณฑ์ระหว่างเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับ

เรือนจำจังหวัดลำพูน ในขั้นตอนต่างๆ ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ และขั้นตอนประเมินผล โดยใช้สมมติฐานทางสถิติ (H_0) คือ $\bar{X}_1 = \bar{X}_2 = \bar{X}_3$ (โดยที่ \bar{X}_1 , \bar{X}_2 และ \bar{X}_3 คือค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาของขั้นตอนการดำเนินงานตามโครงการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการ และขั้นตอนประเมินผล ตามลำดับ)

3) สมมติฐานข้อที่ 2 ใช้สถิติการวิเคราะห์แบบการจัดลำดับ โดยให้คะแนนของผู้ตอบแบบสอบถามถึงสาเหตุที่เข้าเข้าร่วมโครงการฯ ว่าต้องการความช่วยเหลือด้านสวัสดิการ ระหว่างที่ต้องโทษ หรือ ต้องการความช่วยเหลือด้านสวัสดิการภายหลังพ้นโทษตามลำดับคะแนนที่คำนวณได้